

SPR KSKRINET

PROVKAPITEL

Jonny Lindén

MAJEMA!

Innehåll

1. Ny i klassen	Läsning:	Text och läsförståelse	4 - 5
	Språklära:	Meningsbyggnad/skiljetecken	6 - 7
	Ordkunskap:	Om känslor	8
	Skrivning:	Viktig händelse i berättelsen	9
2. Kompisar	Läsning:	Text och läsförståelse	10 - 11
	Språklära:	Talstreck	12 - 13
	Ordkunskap:	Om vänskap	14
	Skrivning:	Dikter	15
3. Födelsedagen	Läsning:	Text och läsförståelse	16 - 17
	Språklära:	Egennamn	18 - 19
	Ordkunskap:	Om familj och släkt	20
	Skrivning:	Börja en berättelse	21
Kommer du ihåg?		Repetition	22 - 23
4. Hemkunskap	Läsning:	Text och läsförståelse	24 - 25
	Språklära:	Substantiv	26 - 27
	Ordkunskap:	Om matlagning	28
	Skrivning:	Reklam	29
5. Matchen	Läsning:	Text och läsförståelse	30 - 31
	Språklära:	Verb	32 - 33
	Ordkunskap:	Om idrott	34
	Skrivning:	Avsluta en berättelse	35

6. Fritid	Läsning:	Text och läsförståelse	36 - 37
	Språklära:	Adjektiv	38 - 39
	Ordkunskap:	Om fritid	40
	Skrivning:	Personbeskrivning	41
Kommer du ihåg?		Repetition	42 - 43
7. Resan	Läsning:	Text och läsförståelse	44 - 45
	Språklära:	En eller två konsonanter	46 - 47
	Ordkunskap:	Om resor	48
	Skrivning:	Dagbok	49
8. Olyckan	Läsning:	Text och läsförståelse	50 - 51
	Språklära:	E eller ä	52 - 53
	Ordkunskap:	Om sjukhus	54
	Skrivning:	Instruktion	55
9. Strandutflykt	Läsning:	Text och läsförståelse	56 - 57
	Språklära:	M och n före d och t	58 - 59
	Ordkunskap:	Om havet	60
	Skrivning:	Saga	61
Kommer du ihåg?		Repetition	62 - 63
10. Alfabetisk ordning och ordlista			64 - 69
Till läraren			70 - 71

Födelsedagen

Jonas hade svårt att somna, där han låg i sin säng. Tankarna snurrade i huvudet på honom. Skulle familjen väcka honom med tårta och sång som de brukade? Vad skulle han få för presenter?

På morgonen vaknade han såklart tidigare än vanligt. Det var alldeles tyst i huset. Men så hörde han något från köket. Jonas förstod vad som var på gång. Nu gällde det att spela sin roll väl. Han måste snabbt vända sig mot väggen och låtsas sova djupt.

– Ja, må han leva! Ja, må han leva!

Ja, må han leva uti hundra år!

Rummet lystes upp av tio levande ljus på en stor, härlig jordgubbstårta.

– Grattis på födelsedagen!

Det var Elsa, som skuttade upp i sängen och kramade om sin storebror.

– Var så god! fortsatte hon och sträckte stolt fram ett papper mot honom.

Jonas satte sig upp i sängen och lyckades riktigt bra med att se yrvaken ut.

– Tack! svarade han och tittade på bilden han fått av sin glada lillasyster.

– Jag har målat den på dagis.

– Den är jättefin, sa Jonas och log stort mot Elsa.

– Nu måste du blåsa! sa mamma och ställde tårten framför Jonas.

– Vänta lite! bad pappa. Jag måste få ta en bild också.

Skoldagen släpade sig fram i ultrarapid. Nu längtade Jonas verkligen till kvällen och sin födelsedagsmiddag. Hans farmor, farfar, mormor och morfar skulle komma. Även hans moster och två av hans kusiner skulle komma och fira honom. Övriga kusiner bodde i Småland. Dem skulle han kanske träffa i november, på höstlovet. Men mammas sysling Kim Dahlberg var på väg ända från Gränna.

• • •

Födelsedagen var slut och Jonas låg trött och nöjd i sin säng. Han funderade över vad som hade varit det bästa med dagen. Var det den nya cykeln, som pappa så oväntat rullat in i hans rum på morgonen? Var det den efterlängttade fotbollströjan han fått av farmor och farfar?

Eller var det födelsedagsmiddagen med släkten och allt skoj han hade haft med sina kusiner?

Det gick förstås inte att välja. Det var ju allt tillsammans som var det bästa.

HITTA SVARET I TEXTEN

När vaknade Jonas?

Vad fick han i present av sina föräldrar?

LISTA UT SVARET MED HJÄLP AV TEXTEN

Varför kan det vara svårt att somna på kvällen före sin födelsedag?

Vad hörde Jonas från köket, tror du?

”Skoldagen släpade sig fram i ultrarapid.” Vad menas med det?

VAD TYCKER DU?

En födelsedag utan presenter, hur skulle en sådan födelsedag kunna se ut?

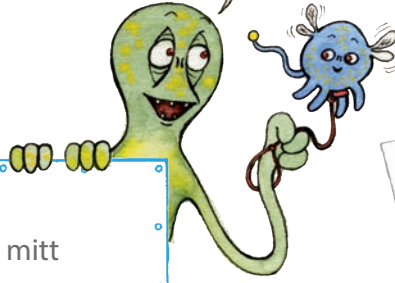

Egennamn

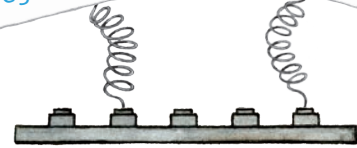
Egennamn börjar alltid med stor bokstav, även om de står mitt i en mening.

Den här lilla krumeluren heter Astor och kallas Asse.

Ett eget namn = egennamn.

Förnamn, efternamn, tilltalsnamn, smeknamn.

Skriv exempel på egennamn, namn på ...

... personer och djur.

... företag och varumärken.

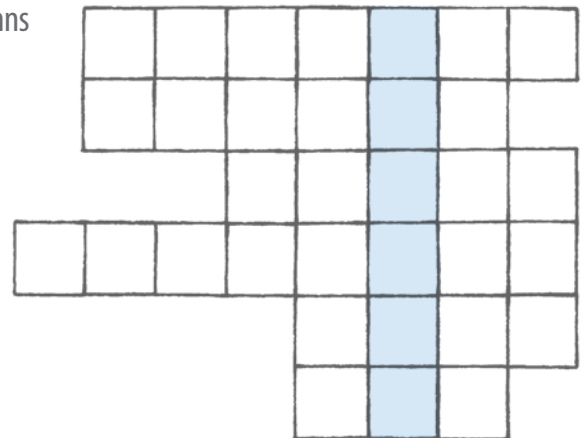
... geografiska platser.

... böcker och filmer.

I texten "Födelsedagen" finns sex olika egennamn. Skriv dem på rätt plats i ordflätan.

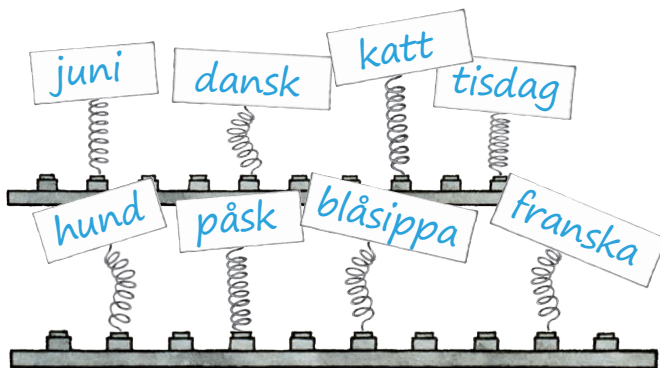

Vilket egennamn fick du i de blå rutorna?

Stor eller liten bokstav

Namn på veckodagar, månader, djurarter, växter, språk m.m. är inte egennamn. De börjar alltid med liten bokstav.

Hitta på och skriv det som saknas i texten.

_____ bor i _____
 (förnamn 1, flicka) (efternamn) (stad)

med sin pappa _____ som är _____
 (förnamn 2, pappa) (yrke)

_____ pappa lagar världens godaste _____
 (förnamn 1) (maträtt)

På _____ ska _____ få _____
 (veckodag) (förnamn 1) (djur)

Den ska heta _____
 (namn på djuret)

I _____ ska _____
 (månad) (förnamn 1)

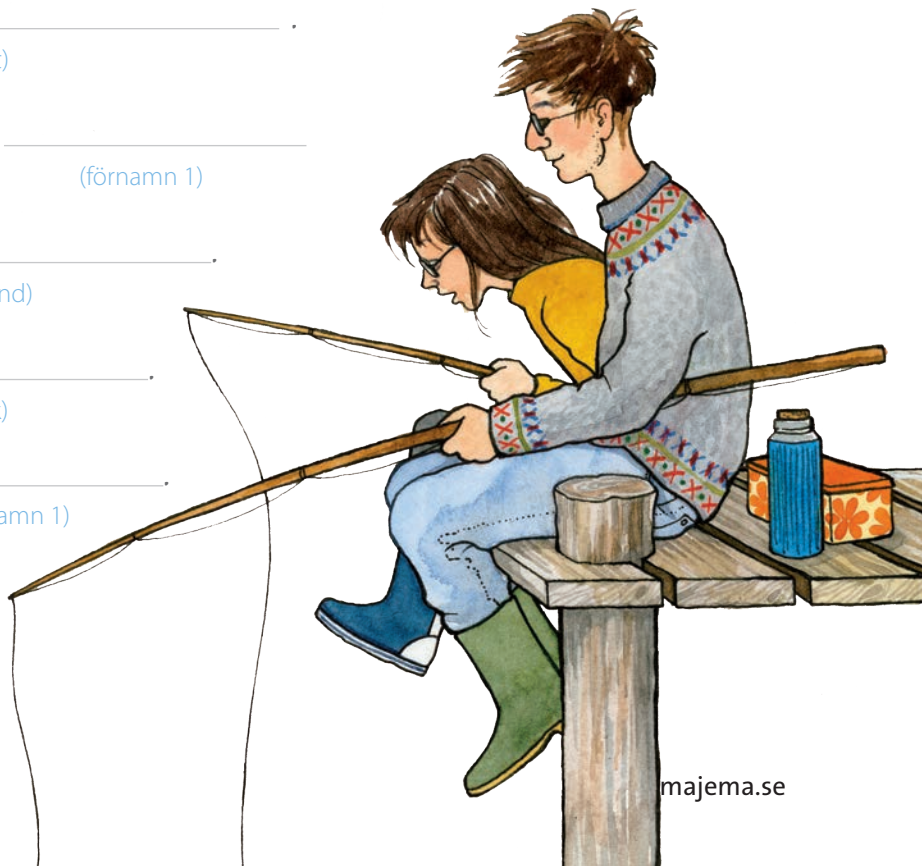
och hennes pappa åka till _____
 (land)

Där pratar innevånarna _____
 (språk)

Den resan ska bli kul, tycker _____
 (förnamn 1)

Men först är det _____
 (högtid)

Det ska bli skönt med lov.

Ord om familjer och släkt

Vilka släktord beskrivs?

Använd orden i ordbanken och skriv dem vid beskrivningen som passar.

pappas pappa _____	mammas bror _____
mammas mamma _____	pappas mamma _____
mammas syster _____	bror till min fru _____
pappas bror _____	mammas pappa _____
pappas syster _____	syster till min man _____
mamma till min fru _____	pappa till min man _____
mina föräldrars kusiners barn är mina _____	mina föräldrars syskons barn är mina _____

Bonusbarn är exempel på nya släktord. Skriv fler.

Dags att skriva – börja en berättelse

skrivarskola

En bra början på berättelsen får läsaren att bli nyfiken och intresserad.

Det kan vara en beskrivande inledning – plats, person, väder, tid.

T.ex. Det var mitt i natten. Jonas låg klarvaken i sin säng.

Det kan vara en början direkt in i en händelse.

T.ex. Dörren öppnades och hela familjen kom in med tårta och paket.

Läs i olika böcker hur författare börjar berättelser. Skriv av två börjor som du tycker om.

Välj en av titlarna från skyltarna och skriv en berättelse. Tänk och planera. Skriv stödord.

Till läraren

Språkskrinet är en serie arbetsböcker i svenska för åk 4-6.

I serien ingår:

Språkskrinet Alien

Kopieringsunderlag Alien

Språkskrinet Drake

Kopieringsunderlag Drake

Språkskrinet Bläckfisk

Kopieringsunderlag Bläckfisk

I Språkskrinet får eleverna arbeta med inspirerande och elevnära övningar som utvecklar språket och skrivandet. Eleverna arbetar i varje kapitel med

Läsning • Läsförståelse • Språklära • Ordkunskap • Skrivning

allt samlat i en och samma bok.

Det är lämpligt att arbeta cirka tre veckor med varje kapitel.

Efter tre kapitel får eleverna tillfälle att göra en **diagnos** för att kolla av att de kommer ihåg det de arbetat med inom språklära och ordkunskap. Boken innehåller tre diagnoser.

Lgr 11 – Centralt innehåll Läsa och skriva åk 4-6 ligger till grund för övningarna i Språkskrinet.

Lgr 11 "Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna."

Språkskrinet: Varje kapitelns inledande text med uppföljningsfrågor – "Läsning/Läsförståelse"

Lgr 11 "Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar."

Språkskrinet: Avslutande sidan i varje kapitel – "Dags att skriva."

Lgr 11 "Olika sätt att bearbeta olika texter till innehåll och form. Hur man ger och tar emot respons på texter."

Språkskrinet: Avslutande sida i varje kapitel – "Dags att skriva." Eleverna bearbetar sina texter, ger och får respons.

"Checklista för författare - innehåll och form" och "Ge respons på skriven text - tips och råd till författaren"

finns i häftet **Kopieringsunderlag Alien** Best. nr 518.

Lgr 11 "Handstil samt att skriva, disponera och redigera texter för hand och med hjälp av dator."

Språkskrinet: Avslutande sida i varje kapitel – "Dags att skriva".

"Att skriva en text -arbetsgång för författare" finns i häftet **Kopieringsunderlag Alien** Best. nr. 518

Lgr 11 "Språkets struktur med meningsbyggnad, huvudsatser, bisatser, stavningsregler, skiljetecken, ords böjningsformer och ordklasser. Textuppbyggnad med hjälp av sambandsord."

Språkskrinet: Två sidor språklära ingår i varje kapitel.

Lgr 11 "Hur man använder ordböcker och andra hjälpmedel för stavning och ordförståelse."

Språkskrinet: En sida ordkunskap ingår i varje kapitel. Ett kapitel ägnas helt åt att öva alfabetisk ordning och att slå i en ordbok.

Språkskrinet Alien – arbetsgång för alla kapitel

VECKA 1

Läsning

Läs den inledande texten. Du som lärare avgör vad som passar din klass vid tillfället – tyst enskild läsning, högläsning av elever, läsning i grupp eller högläsning av dig som lärare.

Läsförståelse

Låt eleverna besvara frågorna i de tre läsförståelsenivåerna enskilt. Nivå 1 – hitta svaret i texten. Nivå 2 – läsa mellan raderna. Nivå 3 – egna tankar och reflektioner. Att prata om – eleverna får tillfälle att berätta, diskutera och argumentera i grupper eller helklass. Låt eleverna reflektera en stund på egen hand först.

VECKA 2

Språklära

Inled med lämplig genomgång av det som ska övas.

Gör gärna någon av övningarna gemensamt, innan eleverna arbetar självständigt.

Ordkunskap

Individuellt arbete med ord kopplade till kapitlets tema.

Här kan eleverna med fördel arbeta i par.

En ordlista är ett bra redskap för dessa sidor.

VECKA 3

Dags att skriva

Här får eleverna lära sig särdragen för olika typer av texter samt skriva egna texter utifrån detta.

De får också öva olika moment i textskrivandet såsom inledning, höjdpunkt och avslutning.

Eleverna planerar sin text med stödord. Texten skrivs sedan i skrivbok eller på dator.

Vissa texter lämpar sig väl att kombinera med bild- och ljudproduktion.

Arbetsgång för författare, hur man kan bearbeta sin text (innehåll och form) och hur man ger respons på varandras texter – allt detta finns som kopieringsunderlag i "Kopieringsunderlag Alien".

På vår hemsida www.majema.se finns bonusmaterial och facit till Språkskrinet Alien.